

Олена Василенко

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та педагогіки
Хмельницького національного університету

e-mail: vasilenko.dm@ukr.net

Ірина Корчак

магістрантка кафедри психології та педагогіки
Хмельницького національного університету

e-mail: irina.nikolaevna1202@gmail.com

«SOFT SKILLS» ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА РОБОТИ ПСИХОЛОГА З БАТЬКАМИ

На сучасному етапі значно зростають вимоги до набутих знань, умінь і навичок майбутніми фахівцями у закладі вищої освіти. Все більшого значення набувають так звані «soft skills», які сприяють підвищенню конкурентоспроможності фахівця на ринку праці. В нашій державі це поняття є досить новим. У навчальних програмах більшості вітчизняних закладів вищої освіти передбачені навчальні курси, які орієнтовані на здобуття студентами професійних і фундаментальних знань, тобто «hard skills». В той час, як розвитку таких навичок, як гнучкість і критичність мислення, комунікабельність, організованість, відповідальність, здатність працювати в команді, які належать до «soft skills», не надається важливого значення в процесі навчання студентів у вищій школі.

Питання розвитку «soft skills» як важливої складової конкурентоспроможності майбутнього фахівця розглянуті у дослідженнях вітчизняних науковців О. Глазунової, Н. Длугунович, К. Коваль, І. Паславської [1; 2; 4; 5] та багатьох інших.

Українська дослідниця Н. Длугунович вважає, що у студентів, крім «професійних навичок» («hard skills») необхідно розвивати такі «м'які навички» («soft skills»), як: особисту ефективність, управлінські та стратегічні навички [2].

Хорватські науковці М. Kalauz, G. Hudec та V. Kirinic вказують на необхідність формування в студентів закладів вищої освіти правильного сприйняття розвитку власних «soft skills» для майбутньої професійної кар'єри. Дослідники стверджують, що «soft skills» ґрунтуються на поєднанні когнітивних та метакогнітивних навичок, міжособистісних, інтелектуальних та практичних здібностей студентів, а також добре поєднуються з наявними у них «hard skills», що додає додаткову цінність конкурентоспроможності майбутньому фахівцеві [3].

Для майбутніх психологів формування «soft skills» є особливо значимим, адже психолог має вміти знаходити компроміс, аналізувати інформацію, збирати необхідні факти, формулювати власну думку, аргументувати її тощо. Тому саме наявність у нього високо сформованих «soft skills» є запорукою успішного особистісного та професійного становлення.

У процесі своєї професійної діяльності психолог працює з різними групами клієнтів, зокрема з батьками дітей в дошкільних навчальних закладах, закладах середньої освіти, інклюзивних навчальних закладах тощо. Тому ми виокремили п'ять груп «soft skills», якими мають володіти психологи для ефективної роботи з батьками:

Першу групу «soft skills» складають *навички комунікації* як важливої професійної та особистісної якості психолога. До цієї групи входять такі компетентності, як: здатність до роботи у команді, проведення переговорів, здатність до ефективної комунікації з клієнтами, вміння переконувати, розв'язувати конфліктні ситуації, приймати самостійні рішення. Найважливіше значення має включене активне слухання, вміння правильно задавати питання, лаконічно висловлювати свою думку тощо.

До другої групи належать *навички особистої ефективності*, які включають компетентності з управління часом або «тайм менеджмент», відповідальність, стресостійкість, вміння досягати поставлених цілей, креативність та аналітичність мислення. Для успішної професійної діяльності

психологу важливо бути активним та інноваційним, постійно працювати над власним саморозвитком та самовдосконалюватися.

Третю групу складають *управлінські навички*, основу яких складають компетентності щодо роботи у команді. Вміння згуртувати команду (групу батьків), налагодити ефективну комунікацію між її учасниками, проявити лідерські якості – це саме ті компетентності, які необхідні для роботи психолога з батьками.

Для успішної професійної діяльності психологам необхідно мати розвинені *стратегічні навички*. Ці навички складають четверту групу, і до їх складу входять компетентності щодо прийняття стратегічних рішень, що є дуже важливим при використанні новітніх технологій; вміння працювати в умовах конкуренції та соціальних ризиків, планувати свою діяльність тощо.

До п'ятої групи навичок належить *критичне мислення*, що є однією з найважливіших навичок XXI століття. Психолог повинен вміти аналізувати, систематизувати, оцінювати дані тощо.

Таким чином, професійна готовність психолога до роботи з батьками має включати в себе його професійну спрямованість, професійні якості, знання та уміння. Важливо, щоб ті знання, уміння й навички, які опановують студенти-психологи під час навчання у закладах вищої освіти стали для них індивідуально-значимими. Тільки тоді вони обумовлюють формування в майбутніх психологів цілісного наукового світогляду й творчої ініціативи, які стають якостями їх особистості та властивостями професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Глазунова О. Г, Волошина Т. В, Корольчук В. І. Розвиток «soft skills» у майбутніх фахівців з інформаційних технологій: методи, засоби, індикатори оцінювання. *Open educational e-environment of modern University. Special edition.* 2019. Р. 93-106.
2. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2014. № 6. С. 239-242.

3. Kalauz M., Hudec G., Kirinic V. Soft skills perception among students: importance and performance. *Central European Conference on Information and Intelligent Systems*. 2015. P. 89-95.

4. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького національного технічного університету*. 2015. № 2. С. 162-167.

5. Паславська І. Розвиток у студентів «soft skills» у процесі вивчення іноземної мови як необхідний компонент конкурентоспроможності майбутніх фахівців. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2020. № 3 (334). С. 196-204.